

Ny fiber intill gravfältet L1984:6994

L1984:6994/RAÄ-nr 37:1
Nyköpings socken
Nyköpings kommun
Södermanland
Sabina Larsson

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB

Radiatorvägen 11, 702 27 Örebro

Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se

arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

*Översiktskarta över Södermanlands län med platsen för
schaktningsövervakningen markerad i rött.*

© 2021 Arkeologgruppen AB
Arkeologgruppen rapport 2021:30

Författare	Sabina Larsson
Kvalitetsgranskning	Annica Ramström
Grafisk form	Sabina Larsson
Omslagsfoto	Schaktning i slänten. Foto från öst.
Foto	Arkeologgruppen AB om inte annat anges i figurtexten.

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor finns tillgängliga på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

Fastighetskartan: © Lantmäteriet Dnr: R50223371_200001

Terrängkartan, samt GSD-Översiktskartan: Lantmäteriet (CC0)

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2021:30

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSLVERVAKNING

Ny fiber intill gravfältet L1984:6994

L1984:6994/RAÄ-nr Nyköping 37:1

Nyköpings socken

Nyköpings kommun

Södermanland

Sabina Larsson

Lst dnr 431-7971-2018

Tekniska och administrativa uppgifter

Län	Södermanland
Kommun	Nyköping
Landskap	Södermanland
Socken	Nyköping
Fornlämningsnummer	L1984:6994/RAÄ-nr Nyköping 37:1
Lämningstyp	Gravfält
Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Länsstyrelsens beslutsdatum	2018-12-17
Länsstyrelsens diarienummer	431-7971-2018
Uppdragsnummer i Fornreg	201900006
Arkeologgruppens projektnummer	Ag2018_94
Projektledare	Erica Strengbom
Fältpersonal	Sabina Larsson
Undersökningstid	Maj 2020
Undersökt yta	75 löpmeter
Inmätningsteknik	Handhållen GPS
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH 2000

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd gjordes.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö.....	7
Syfte och målgrupper.....	7
Metod och genomförande.....	8
Resultat.....	10
Referenser	11

Figur 1. Platsen för schaktningsövervakningen markerad med svart ring.
Skala 1:250 000.

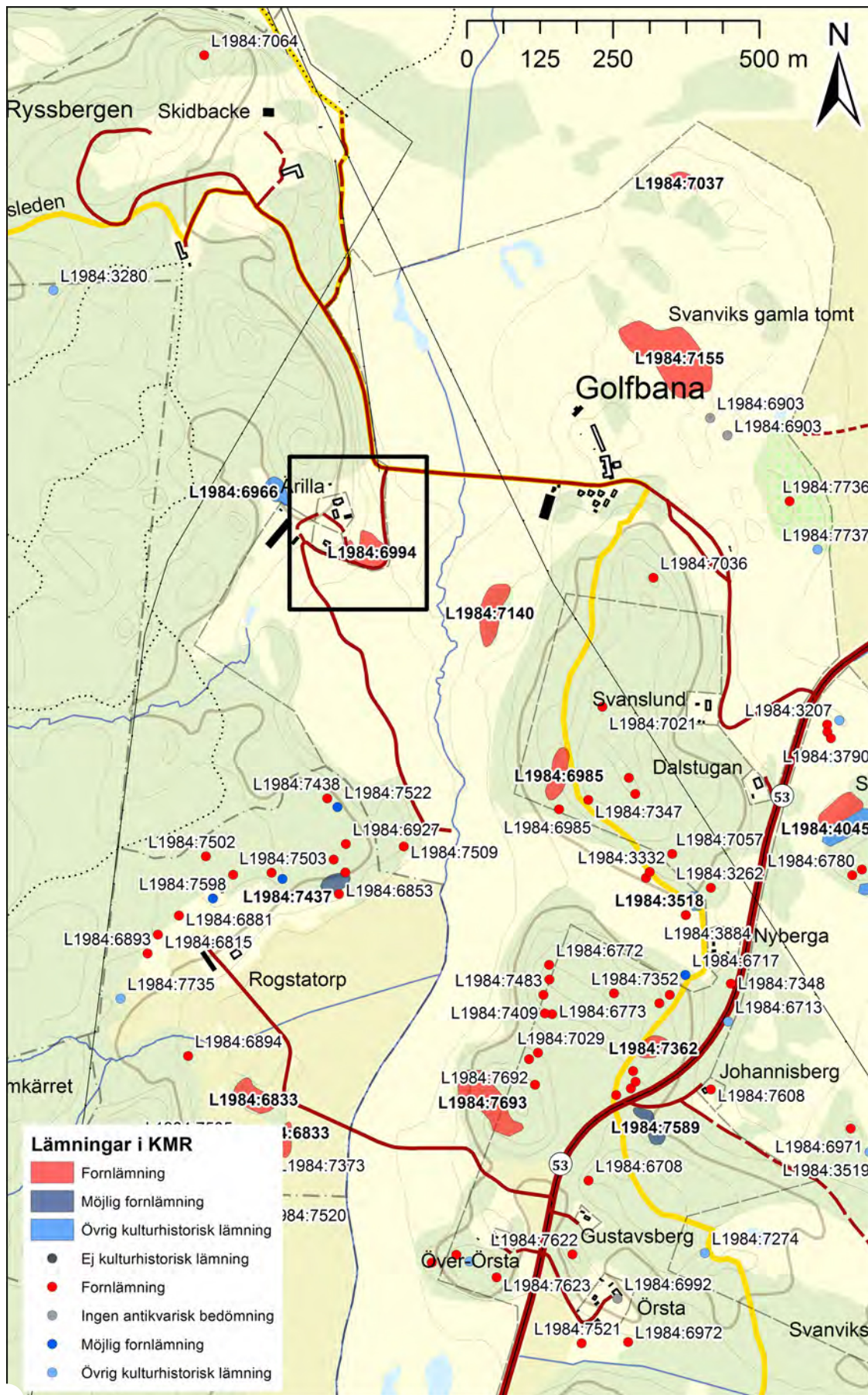
Sammanfattning

I samband med Gästabudstadens schaktning för nedläggandet av fiberkabel har Arkeologgruppen AB genomfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning. Schaktet grävdes delvis i brant sluttning och delvis i tidigare hagmark. Då ingen av de berörda fastigheterna beslutat om anslutning till fibernätet grävdes schaktet inte längre än till fastighetsgränsen. Inga fornlämningar påträffades.

Inledning

Med anledning av nedläggandet av ny fiberkabel har Arkeologgruppen AB genomfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning.

Uppdraget genomfördes i maj år 2021. Beslut fattades av Länsstyrelsen i Södermanlands län den 17 december 2018, vilket kom att förlängas i december år 2020. Undersökningen bekostades av uppdragsgivaren, Gästabudstaden AB.

Figur 2. Karta över trakterna sydväst om Nyköping med platsen för schaktnings-
övervakningen markerad med svart ruta. Skala 1:10 000.

Bakgrund och kulturmiljö

Gravfältet L1984:6994 (RAÄ-nr Nyköping 37:1) består av runt 25 forn-lämningar. Dessa utgörs av 6 högar och cirka 19 runda stensättningar. Högarna är mellan 5 och 8 meter i diameter och 0,5–0,8 meter höga. En har en möjlig mittsten, 0,1–0,5 meter stor, och fyra av dem har kantkedjor. En av högarna är skadad, enligt inventeringsboken i Kulturmiljöregistret (KMR) noterades en grop på 4 meter i diameter med utkastade stenar. Denna grop återfanns vid schaktningstillfället.

Stensättningarna är 3,5–6 meter i diameter och 0,1–0,4 meter höga samt övertorvade. Tre av dem har synlig kantkedja bestående av 0,1–0,3 meter stora stenar. Minst en stensättning, möjligtvis fler, är belägna på den utstickande delen i väst. Ytan mellan brukades vid den reviderade inventeringen år 1984 som betesmark åt hästar men kan i äldre tider ha brukats för odling. Ursprungligen är det troligt att gravfältet haft en mer sammansatt utsträckning.

Inga sentida arkeologiska insatser har utförts i närområdet. I den närliggande lämningen L1984:6966 ska ett brandlager ha påträffats år 1945 men uppgiften har inte bekräftats (KMR).

Det historiska kartmaterialet över Ärilla är skralt och rör huvudsakligen akter från 1900-tal och slutet av 1800-talet. Den äldsta avbilden är däremot en geometrisk avmätning från år 1693 (akt C10:36). Kartans beskrivning är svårtydd, möjligen har gravfältet nyttjats som ängs- eller hagmark.

Syfte och målgrupper

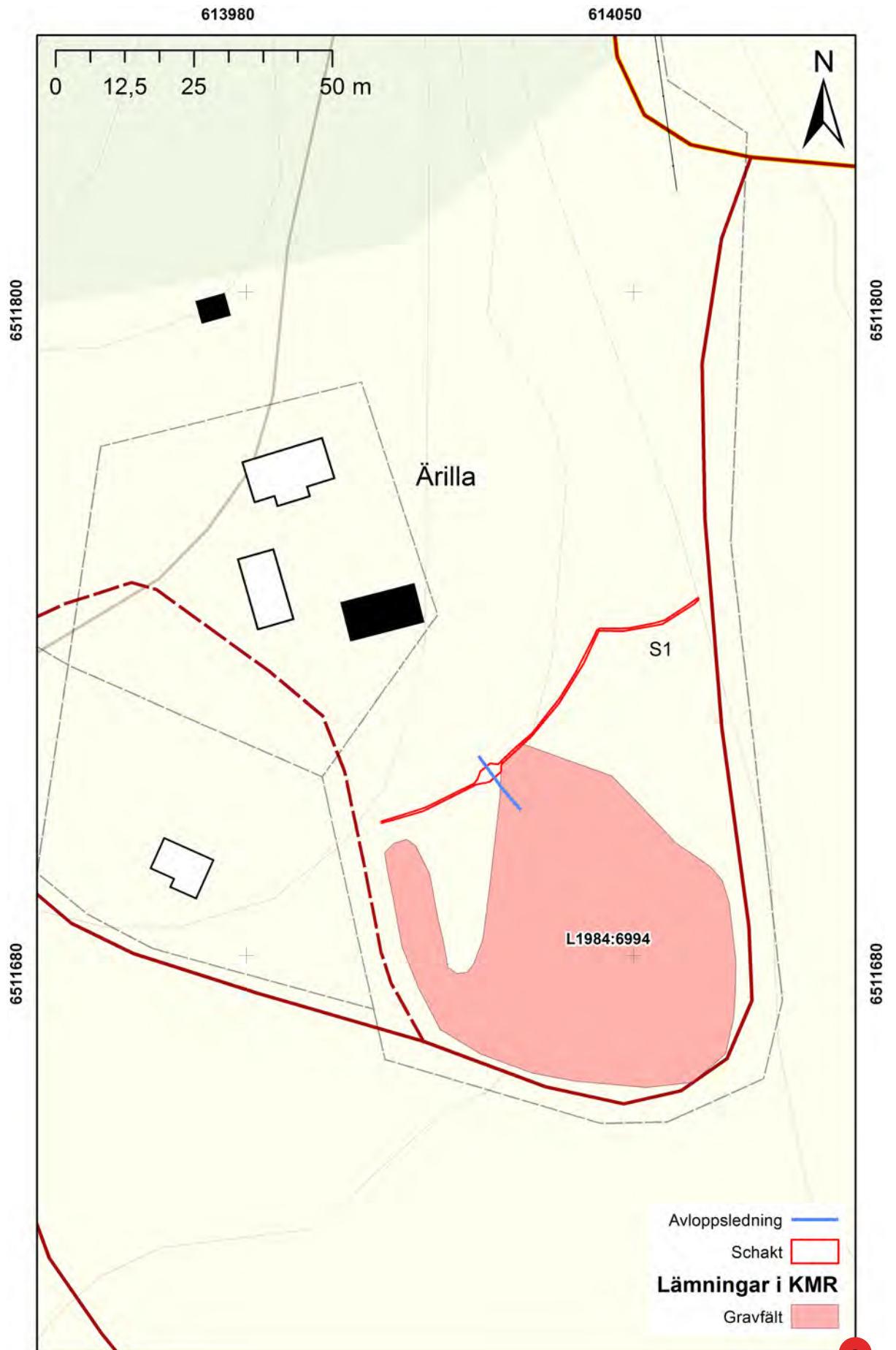
Syftet med den arkeologiska undersökningen är att löpande undersöka och dokumentera mindre komplicerade lämningar inom de delar av forn-lämningarna som berörs samt att ta tillvara fynd. Målgrupper är i första hand Länsstyrelsen och företagaren.

Metod och genomförande

Uppdraget utfördes genom schaktning med 0,3 meter bred skopa ner till ett djup om 0,6–0,7 meter. Schaktet förlades på norra sidan av gravfältet och grävdes delvis i en brant sydost-slänt, delvis i äldre betesmark. Intill gravfältets nordligaste avgränsning fanns en nedgrävd avloppsledning som fastighetsägaren informerade om vid ankomst till platsen. Här vidgades schaktet något för att hitta röret. Fibern kabeln kunde läggas ovan röret och större markingrepp kunde därmed undvikas.

Eftersom ingen av fastigheterna skulle ansluta till fibernätet grävdes schaktet endast till fastighetsgränsen som går intill infartsvägen. Här placerades schaktet så långt bort från fornlämningen som möjligt, utan att göra ingrepp i trädgården.

Schaktet dokumenterades skriftligt, fotograferades och mättes in. All inmätning gjordes med handhållen GPS i koordinatsystemet SWEREF99TM. Efter avslutad schaktning och nedläggning av kabel fylldes schaktet igen.

Figur 3. Schaktplan. Skala 1:1000.

Resultat

Schaktningen inleddes vid släntens fot i öster, intill diket som löper längs med vägen. Schaktets placering avgjordes av den branta terrängen samt vegetationen. I slänten noterades att matjordslagret var anmärkningsvärt tjockt, mellan 0,4 och 0,7 meter. Schaktet är alltså inte bottengrävt längs hela sträckan. Där steril undergrund framkom bestod den av orangebrun morän. Vid släntens krön, där schaktet angränsar till fornlämningsgränsen, nåddes ej undergrunden men här noterades ett fåtal skörbrända stenar i botten av matjordslagret.

Resterande yta bestod av flack stenröjd ängsmark som angränsade till trädgården tillhörande den norra av fastigheterna. Här påträffades en avloppsledning hörande till samma fastighet. Kabeln kunde förläggas ovanpå denna ledning och inga ytterligare markingrepp krävdes. Schaktningen avslutades vid infartsvägen.

Enligt inventeringsboken i KMR brukades området som beteshage för hästar under 1980-talet men det är troligt att ytan tidigare varit uppodlad. Det tjocka matjordslagret i slänten beror sannolikt på att jordmassor förflyttats vid exempelvis plöjning eller markberedning.

Figur 4. Schaktet grävdes fram till kabeltrumman. Foto från söder.

Referenser

Kart- och arkivmaterial

HISTORISKA LANTMÄTERIAKTER

Lantmäteristyrelsens arkiv

Geometrisk avmätning. Ärilla nr 1–3. 1693. Akt C10:36.

Digitalt material

Kulturmiljöregistret (Fornsök)

<https://app.raa.se/open/fornsok/>

Arkeologgruppen AB

RAPPORT 2021:30

